

**A bécsi Udvari Kamarai Levéltár *Gedenkbücher*
Österreich magyar vonatkozású iratainak regesztái
61–64. kötet (1547–1550)**

Jelen sorok szerzőjének 1999 óta több alkalommal is lehetősége nyílt a bécsi Hofkammerarchivban kutatásokat folytatnia. 2003-ban egy hónap Klebelsberg Kuno-ösztöndíj keretében kifejezetten hungarikakutatást is végeztem, amely során a *Gedenkbücher Österreich* sorozat azon kötetait néztem át, amelyekhez még nem készült magyar levéltári segédlet. A kiemelkedően fontos forrásértékű *Gedenkbücher*¹ fond, *Ungarn* elnevezésű alorozatának kötetei mikrofilmen kutathatók a Magyar Országos Levéltárban, a hungarika vonatkozásokkal teli Österreich alorozatáról azonban mindeddig nem készültek mikrofilmek a hazai kutatók számára. A kötetekben teljes szövegükben bemásolt iratok szerepelnek, amelyeket vagy az uralkodó vagy helyetteseik (pl. a XVI. században Miksa, Károly és Ernő mint főhercegek), illetve a központi szervek (Udvari Kamara, Alsó-ausztriai Kamara) bocsátottak ki. Az osztrák sorozatban a XVI. századból 160 kötet található, ebből az 1–62. kötethez készült még a XX. század elején levéltári segédlet, amely jelenleg a Magyar Országos Levéltárban található (E 239 jelzet alatt). (Ezekben a kötetekben magyar vonatkozásúnak tartott ügyek teljes szövegű másolatai találhatóak.) A kutatás során összesen 20 kötetet néztem át. Először a kötetekben található mutatók segítségével igyekeztem kigyűjteni a szép számban található magyar vonatkozású bejegyzéseket. Az iratanyag tartalmi vizsgálata során derült ki, hogy a mutatókban szereplő nevekhez képest jóval több magyar vonatkozású bejegyzés található a kötetekben, így megkezdtem az anyag szisztematikus átnézését és feldolgozását. Az átnézett 20 kötetből tíz kötet esetében névmutatót készítettem, míg az első négy kötetről részletes jegyzéket (lajstrom) is készítettem regesztákkal (a 4 kötet összefüggő száma 1594, azaz 3188 oldalnyi irat, amiről kb. 350 regeszta készült).²

Az anyag rendkívül értékes a XVI. századi magyar történelem szempontjából, ugyanis az Alsó-ausztriai Kamara alá tartozó hivatalok (Körmöcbányai Kamara, magyaróvári, pozsonyi főharmincadok), uradalmak (Komárom, Zólyom, Magyaróvár), mellett számos más magyar város, uradalom és személy is szerepel a bemásolt iratokban. A témakör igen széles: kamarai igazgatás, katonai élelmezés, hadfelszerelés, zsoldfizetés, kegydíjak, kiviteli- és behozatali engedélyek, utasítások. Az iratanyagról összesen mintegy 50 oldalnyi jegyzéket és mutatót készítettem, amelyeket a kutatási beszámoló mellékleteként megküldtem a Magyar Országos Levéltárnak, illetve a bécsi levéltári delegátusnak. A részletes jegyzékek egy esetle-

---

¹ WALTER, 1943. 137–158. Vö. újabban: KNOZ, 2003. 153–161

² A feldolgozott 4 kötetből az első kettő (61. és 62. köt.) magyar vonatkozású iratainak másolata elvileg megtalálható a MOL-ban őrzött, hivatkozott másolati kötetekben. Ahhoz, hogy meg lehessen állapítani, hogy mi volt a dualizmuskori másolatkészítés szelekciós elve, és ezáltal meg lehessen állapítani, hogy a MOL-ban őrzött másolati kötetek mennyire elégítik ki a hungarikakutatási feltételeket, feltétlenül szükségesnek látszott két kötet próbafeldolgoása is.

ges későbbi mikrofilmezésnél egyúttal mikrofilm-jegyzékül is szolgálhatnak. (Hozzá kell tennem, hogy az egész kötetanyagban igen sok átfedés van, ugyanazon iratok több különböző kötetben is megtalálhatók, illetve ugyanazon évekből eltérő tartalmú kötetek is fennmaradtak.)

Az alábbiakban a feldolgozott négy kötet teljes regesztanyagát közlöm. Minden olyan ügyet hungarikavonatkozásúnak tekintettem, amely a magyar korona országainak területére, Horvátországot és Szlavóniát is ideértve, tartalmazott adatot, vagy az iratokban előforduló személyek magyar származásúak voltak, vagy pedig tevékenykedtek Magyarországon is.³⁴

A jegyzékekben használt rövidítések:

AAK =	Alsó-ausztriai Kamara
F =	Ferdinánd
fl. =	forint
kr. =	krajcár
mfl. =	magyar forint
MK =	Magyar Kamara
rfl. =	rajnai forint
UK =	Údvari Kamara

*Österreichisches Staatsarchiv, Finanz- und Hofkammerarchiv,
Gedenkbücher Österreich 61–64. köt. (1547–1550)*

Gedenkbücher Österreich Band 61. 1547. (fol. 1r–211v, mutató fol. 215–234v)

2v–3r

Prága, 1547. január 1.

F – Breiner, Philipp

Provisionsbrief.

F PB-t UK tanácsossá nevezi ki havi 300 fl fizetéssel.

19rv

Augsburg, 1547. február 21.

F – AAK

Breiner, Philipp UK tanácsos alig egy évvel ezelőtt még az AAK tanácsosa volt, teljes évre fizessék meg fizetését 1546-ra.

---

³ A Gedenkbücher Österreich 65–67. kötetét (1549–1551) Sarusi Kiss Béla dolgozta fel Klebelsberg Kuno-ösztöndíj keretében.

19v–20v

Aussigkh, 1547. február 21.

F – Niklas Graf zu Salm és AAK részére

Sigmund Wilpacher [magyarországi főlélmester] *unser verordenter Öbrister Proviantverwalter* 46 marhát vett Komárom ellátására, amit a katonák fizetése terhére osztanak majd ki, ha meglesz a fizetés, gondoskodjanak 322 fl 33 kr kifizetéséről. Ezentúl a katonák zsoldja terhére mindenhol vonják le a kiadott élelem értékét. Leonhart Velss panaszkolta, hogy 2 pfeninnggel magasabb a katonai bor ára ahtelenként (vagy maß), mint a markotányosoknál, ám Wilpacher szerint a katonai bor mindig van, nem úgy mint a markotányosoknál, akik csak alkalmanként jönnek, mindenesetre tegyenek szabályozást a bor jogos áráról.

21r

1547. február 21.

F – Andreas Lindauer bécsi sóhivatalnok

Sigmund Wilpacher részére 4 font küeffl só a komáromi és a tatai őrség számára.

21v–22r

Augsburg, 1547. február 22.

Megegyezés Hans Ungnad-dal Schäßfenberg uradalom tárgyában (10.000 fl zálogösszeg, a Jurisich örökösök – Jurisich Miklós és János – kielégítése után.)

25r–26r

Drezda, 1547. március 6.

F- AAK és a hadi tanácsosoknak

Hermes Schalauszer *Superintendent unserer Gebau zu Wien* (1546. március óta) megtárgyalta Bécs és Komárom várainak építését F-al, bemutatott modelleket is. Fizetése tárgyában (havi 25 rfl) írrok tárgyában. Ami az építkezési költségeket illeti, majd a tárgyalások után közli, de szükség lesz a rendek és a prelátusok segítségére is.

29v

Tepla, 1547. március 30.

F – Christoph von Knullenberg vicedom in Krain

Martin Gall zenggi kapitány supplikációjára eltört ágyútalpak és kerekek javítására Niklas Graf zu Salm parancsára adjon pénzt.

35rv

Eger (Csehország), 1547. április 10.

F – Mangus Scheitz hadi fizetőmester részére

Utastja, hogy a Karintia által 1545-ben megszavazott kb. 9000 rfl, Lannde ob der Enns által kb. 6000 rfl, a Morvaország által megszavazott 3000 fl összegből először Niklas Graf zu Salm parancsára adjon 1000 könnyűlovas felfogadására pénzt. Utána a komáromi, győri és tatai katonaság fizetéséről intézked-

jék: 2 hónap pénzben, 1 hónap posztóban. A katonaságnak kiosztott élelem értékét vonja le, ezt az összeget adja át a *Proviantverwalter* részére új élelem vásárlására. A posztót az udvari fizetőmester (*Hofzallmeister*), Hans Holtzer adja. Két levél a fenti rendeknek a pénz sürgős kifizetésére.

41v

Geben in Feldleger bei Hof, 1547. április 23.

F – AAK

A Jurisich-ok által bírt müstlbachi ungeldet Hans Fünffkirchenre írják át zálogként.

41v–42r

Geben in Feldleger bei Hof, 1547. április 23.

F – Lucas Zäkhel (Székely)

Krapina vár zálogolása tárgyában.

61rv

Leitmeritz, 1547. június 6.

F – Georg Seirl aufschlager zu Laibach részére

Wihitsch és Zengg fizetésére 2000 fl.

66v–74v

1547. június 20.

70r

Az udvarnál szolgáló Hofgesindtek és Frauenzimmerkék kimutatása.

Dóczy Gábor Magyarországon szolgál bizonyos számú lovassal, az udvarnál 2 ló tartását engedélyezik.

72r

Orbatzy Mátyás káplán

86v

Leitmeritz, 1547. június 24.

F – Mangus Scheitz hadi fizetőmester

300 rfl Niklas Graf zu Salm főkapitánynak kémekre.

92r

Prága, 1547. július 11.

F – udvari fizetőmester

Mangus Scheitz hadi fizetőmester adjon 9300 fl-ot a Niklas Graf zu Sam által felvett 1000 huszárra. A pénzt Sebastian Tunkhl tanácsos, titkár, *Verweser des Hallambts zu Aussától* ez utóbbi jövedelméből vegye fel.

97rv

Prága, 1547. július 22.

F – Hans Holtzer udvari fizetőmester részére

A győri, tatai és komáromi katonaság fizetése tárgyában 5 hónap készpénz, 1 hónap posztó. 8000 rfl van nála, amit az augsburgi Paller és Herbst vállalat adott kölcsön, valamint az augsburgi Herwart-ok által kölcsönzött 5700 rfl, ez összesen 13700 fl, ezt rendeli Mangus Scheitz hadi fizetőmester részére. Várnak még 4–5000 rfl-ot Herwarttól. (A Paller kölcsönre l. uo. 89rv Weiss Paller és társa (Mitverwandte) és Conrad Herbst augsburgi polgárok kölcsönügye – 8000 rfl. 1547. június–július, 91v Prága, 1547. június –október)

97v–98v

Prága, 1547. július 23.

F – Mangus Scheitz hadi fizetőmester részére

A győri, tatai és komáromi katonaság fizetése tárgyában 5 hónap készpénz 1 hónap posztó, amely összesen 27200 fl-ot tesz ki.

6587 fl van Scheitznél, Österreich ob der Enns fizet neki kb. 7000 fl-ot, Holtzer udvari fizetőmester 13700 fl-ot = 27.000 fl és még az apró, a must-ramesterrel és mustraírnokkal menjen a várakba mustra után fizetni. A kiosztott élelem értékét vonja le és adja át Sigmund Wilpacher (Wüllpacher) *Pro-wiantverwalter* részére, aki élelmet vesz rajta.

99rv

Prága, 1547. július 28.

F – Christoph Poldten vizedom in Wien részére

A fraknoi uradalom (grófság) 1547. évi urbarsteuerjét Hans von Weispriachnak engedélyezi.

119rv

Prága, 1547. augusztus 14.

F ígérvénye Hans von Weispriach soproni kapitánynak.

Kismarton jelenlegi zálogbirtokosa, Mauriz von Fürst amennyiben visszalép a zálogtól, akkor F HW-nak ígéri a megállapított zálogösszeg fejében Kismartont.

119v–120r

Prága, 1547. augusztus 14.

F ígérvénye Hans von Weispriach soproni kapitánynak.

Amennyiben Frakno grófság zálogbirtokosa visszalép a zálogtól, akkor F HW-nak ígéri a megállapított zálogösszeg fejében.

124r

1547. augusztus 18.

F – Mangus Scheitz hadi fizetőmester részére

279 fl fizetése Niklas Graf zu Salm részére, aki ebből tudja Wolf Pucheimnek [zolyomi kapitány] járó tartozást kifizetni.

(173rv, 174v–175r, 180v–181r, 186v–187r, Neuburg am Inn, 1547. október–november, Salm ausztriai birtokügyletei.)

128r

Prága, 1547. augusztus 23.

F – Mangus Scheitz hadi fizetőmester részére

A nála lévő pénzből 2000 fl-ot fizessen a szigeti katonaságnak és 2000 fl-ért vegyen át posztót az udvari fizetőmestertől.

147v–148r

1547. szeptember 16.

F – Hans Holtzer udvari fizetőmester részére

Lucas Zackel (Székely) szlavón főharmincados és Benedict Loß harmincados részére parancs ment, hogy az első 3 negyedév bevételeit utalják át neki a bécsi építkezésekre.

155rv

Prága, 1547. szeptember 21.

F – Mangus Scheitz hadi fizetőmester részére

1077 fl. tartozás felének kiegyenlítése Hans Görtschacher volt veszprémi kapitánynak ottani szolgálataiért (jól szolgált), a komáromi katonaság kifizetése után intézkedjék az ügyben.

172r

Prága, 1547. október 1.

F – Hanns Holtzer udvari fizetőmester részére

1000 fl kifizetése Mangus Seýt (Scheitz) hadi fizetőmesternek Eger katonasága számára.

A bejegyzés áthúzva, megjegyzés: az utasítást az udvari fizetőmester nem hajtotta végre, Bernhart Kevenhuler (UK elnök) utasítására Scheitz a nála lévő pénzből fizetett.

176r

Prága, 1547. október 5.

F – Hanns Holtzer udvari fizetőmester részére

Salm 200 fl-os elmaradt tanácsosi fizetése tárgyában.

179rv

Prága, 1547. október–július

1000 fl kegydíj Spiller, Blasius AAK-i titkár részére.

197v–198r

Augsburg, 1547. december 7.

Megegyezés Perényi Péterrel Eger, Terebes és Dédes várainak átadásáról 50.000 rft-ért. Említve Salm és Nádasdy Tamás.

204v–205r

Augsburg, 1547. december 22.

F – Chrisoph Knullenberg krajnai vicedómnak

Hans Lenkovics, az uszkokók kapitánya és Hans Wagen biztosok részére, akik a boszniai pasával tárgyalnak az 5 éves fegyverszünet tárgyában, vegyen 2 db 200 rfl értékű Trinkgeschirrt (ivóedényt), amit ajándékba visznek.

206v–207r

Augsburg, 1547. december 24.

F – AAK

A Magyaróváron feltartóztatott két magyar marhakereskedőtől lefoglalt marhák árából, a királynak járó 2/3 részből 1000 fl-ot Andreas Linndauer tanácsos, titkár, ügyvéd (stattanwaldt) és bécsi sóhivatalnok részére engedélyez, 1/3 rész a magyaróvári harmincadtisztéké, ami marad, adják vissza a 2 magyar kereskedőnek.

Gedenkbücher Österreich Band 62. 1548. (1r–328v Regiszta: 332r–360v)

28v–29r

Augsburg, 1548. február 13.

F – Hans Holtzer [udvari fizetőmester] részére

500 dukát Niklas Graf zu Salmnak és 2 *Silbergeschir oder Pecher* (ezüstszerű vagy tál) a 200 fl értékben.

36r–37r

Augsburg, 1548. február 23.

F – Hans Holtzer udvari fizetőmester részére

A győri, komáromi és tatai katonaság 5 havi zsoldja készpénzben és 1 havi posztóban előteremtése tárgyában.

10.000 fl hitelt kapnak Jacob von der Durrtól 10 %-os kamatra és várható még az Ennsen túli tartományokból (Felső-Ausztria) 20.000 fl még az 1546. évi hadi adóból. Mindenesetre tegyen a 10.000 fl-hoz még 5000 fl-ot a pénztárból és hajtson fel további 2000 fl-ot Bécsben, ezt adja át Mangus Scheitz hadi fizetőmester részére. Az 1 hónapnyi posztót pedig a Wolfgang Paller–Conrad Herbst Mitverwandte cég által szállítandó posztóból adja ki.

53r–54v

Augsburg, 1548. március–július

F kötelezvénye Mária királynénak

A megállapodás szerint a M által átadandó magyarországi birtokokért F 34.000 Ft-ot fizet évente, halála esetén 200.000 Ft örököseinek. Ha a török vagy bárki megszállja a birtokok (egy részét), akkor évi 18.000 fl jár M-nak, ennek felét a bécsi sóhivatalra írja, míg a másik felét (9–9 ezer) a Sankt Joachimstall-i bányákra. Mind magyar fl-ban értendő.

55v

Augsburg, 1548. március 13.

F – AAK (Cammer zu Wien)

Michel Zeuch és Garay Demeter váradi (Waradein) polgárok, kereskedők részére 2 hajónyi áru Bécsbe történő hozatalát és ugyanannyi áru Magyarországra szállítását és eladását engedélyezi vámmentesen, tekintettel az általuk a közelmúltban elszenvedett károokra.

60v

1548. március 23.

F – AAK

A közte és Mária között kötött szerződés egy példányát megküldi azzal, hogy „*in unserm Schatzguelb bei Euch neben anndern unnsen dergleichen Ur-khunden und schriftten verwarn und aufheben lasset.*”

64r

Augsburg, 1548. március 26.

F – Niklas Graf zu Salm

Bartholomeus Batholaczi Dalamatint ajánlja győri vagy komáromi szolgálatra Salmnak (BB előadta hányatott sorsát és szerencsételnségeit is).

68v–69r

Augsburg, 1548. április 4.

F – AAK (Cammer in Wien)

Utasítás, hogy a Mária királynétől átveendő Bruck an der Leita uradalmat Hans Hofman Freiherrennek adja át (zálogban), írják össze az uradalom jövedelmeit és csináljanak inventáriumot.

70r–71r

Augsburg, 1548. április 6.

F záloglevele Bruck an der Leitáról Hans Hofman részére, évi 500 fl bérlet.

71rv

Augsburg, 1548. április 6.

Ugyanabban a tárgyában utasítás a birtok népeinek.

80r

Augsburg, 1548. április 25.

F – AAK (Cammer zu Wien)

Bethlen Ferenc stájerországi erdőmester és Tobel prefektusa (*Vorstmaister in Steir und Phleger auf Tobel*) fizetésjobbítása (148 rfl-ról 200 rfl.). [Iktári Bethlen Ferencz (I. Elek fia) I. Ferdinand főasztalnoka, magtalanul hunyt el Stájerországban.]

81r

Augsburg, 1548. április 25.

F – AKK

Ladislau (Laßlau) von Edlasperg, ausztriai handgráf arra kéri az uralkodót, hogy halála vagy lemondása után fiának, Wolfnak adja át a hivatalt. F nem tudja, hogy WE alkalmas-e erre a hivatalra, várja a véleményüket.

96r

Augsburg, 1548. május–augusztus

F – Balthasar von Pusingen Landeshauptman ob der Enns

Keritsenek 3000 fl-ot a magyarországi hadak fizetésére és adják át Mangus Scheitz [hadi fizetőmester] részére

106r–109r

Augsburg, 1548. május 28.

F a Herwartok felé fennálló 100.000 (!) fl adósság rendezése tárgyában

Az adósságot négy ausztriai sóhivatalra írja. Említve 107r Bazini Kristóf (Christoph von Pösing) adóssága a Herwartok felé, amit F rendez. Utólag áthúzva.

116v–128r

Augsburg, 1548. június 1.

Miksa főherceg *Hofstaafja*

F adja ki azon alkalommal, hogy Miksa visszatér Spanyolországból.

Gyakorlatilag nincs benne magyar, egy kivétel (?) Caspar Keglowitz, azaz Keglevics Gáspár (Keglevics Péter jajcai kapitány fia). 20 fl-tal a pohárnokok között. 118v (l. még Haller Péter)

119v

Haller Peter ellenőr Miksa főherceg *Hofstaafjában* szerepel mint *Contralor und Pheningmaister* havi 30 fl-os fizetéssel.

Ebben a kötetben több utasítás F-től fizetésemelésekre.

180r–181r

Bécs, 1548. augusztus 5.

F – Ulrich Pauman

Mangus Scheitz hadi fizetőmester és Conrad Waal von Aurach (mustramester)

Komáromban a mustrát befejezték, most Nyitrára mennek, ahol 800 huszárt kell megmustrálni és 1 óra kifizetni. Intézkedjék a szükséges pénzről. Bemácsolva a melléklet a 800 lovas fizetéséről, név szerint felsorolva a Nyáry Ferenc parancsnoksága alatt lévő kapitányok és lovasaik, 1 hó összesen 879 fl.

201v–203r

Bécs, 1548. augusztus 30.

F – Hans Lenkovicz uszkokók főkapitánya és kirendelt főbiztos a horvát–friuli végeken

Megkapta Hans Wagen jelentését a horvát-friauli végek mustrájáról és fizetéséről. A most kötött 5 éves béke miatt meg kell fontolni a költségek csökkentését, ezért tárgyalják meg a várkapitányok, min lehet spórolni, pl. építkezések, kémekek stb. (Említve Zengg)

203v

Bécs, 1548. augusztus 30.

F – Jacob Wesenpach [horvátországi] hadi fizetőmester

Hans Lenkovics és más katonák fizetése tárgyában

215r–216r

Bécs, 1548. szeptember 1.

F kinevezi Hans Görtschachert zenggi, otocsáci és a Zengghez tartozó további várak kapitányának (*hauptman zu Zengg Ottoschätz und der andern zuegethanen fleckhen*) október 1-jétől, közvetlenül alá 16 gyalogost rendel havi 3 rfl zsolddal, egy írrokra és fizetésére együttesen 500 rfl (60 krajcárral számolva). Hans Lenkovics horvátországi, szlavóniai és friauli főbiztos alá tartozik (*Obrister Commisari*).

216r–v

Bécs, 1548. szeptember 1.

F – Jacob Wesenpach a horvát-friauli végek hadi fizetőmesterének

Értesíti Hans Görtschacher zenggi kapitányi kinevezéséről és fizetési kondícióiról.

216v

Bécs, 1548. szeptember 1.

F – Jacob Wesenpach a horvát-friauli végek hadi fizetőmesterének (*Kriegzahlmeister an den krabatischen und friaulischen Ortlflecken*) részére 200 fl előleg Hans Görtschacher fizetésére.

218v

1548. szeptember 2.

F – Chrisoph Knullenberg

Zengg, a ferences rend konventjének (*Convents des Closters Sandt Franciscan ordens vor der statt zengg gelegen*) supplikációja

40 schilling = 26 krajcár 2 pfenning engedélyezése (ami még a Frangepán időkből szokásos) *durch unsern Trentes zu Zeng*kifizetése tárgyában.

227v

Bécs, 1548. szeptember 10.

F – Aufschlager zu Laibach

Dominich Gáspár 310 gulden tartozását írja a laibachi vámhivatalra.

248v

Bécs, 1548. szeptember 26.

F

Ferenc Mátyás ráckevei (?) kereskedő részére útlevel (*Paßbrief*), a Bécsből a Dunán lefelé Ráckevéig (*Rätzen markht*) szállított árura, azzal hogy a szokásos harmincadot és egyéb vámokat meg kell fizetnie.

261v

Bécs, 1548. október 5.

F kötelezvénye Wolfgang Puchler felé elmaradt fizetési tárgyában
Wolfgang Puchler mint volt magyar kamarai tanácsos fizetése: 481 rfl 6 krajcár
10 pfenning (ide értve a hivatali útját Esztergomból Innsbruckba is), plusz
egyéb adósságok, összesen 579 fl, amit a krajnai vicedomnak kell kifizetnie.

267v

1548. október 10.

F kinevezi Erasmus Teuffelt 1000 lovas parancsnokának (egyébként pedig hadi tanácsos). Fizetési kondíciók.

273v–274r és 274r

Bécs, 1548. október 12.

F parancsa a stájer és a felső-ausztriai küldötteknek
Fizessék ki Salm főparancsnoki 600 fl-os havi fizetése rájuk eső részét (Stájerország 190 fl, Felső-Ausztria 300 fl.).

275r

Bécs, 1548. október 13.

F *Passbriefe* Ferenc Mátyás kevei (Matthiasch Ferenczen von Khewin) kereskedő részére a Bécsből Esztergomba és Budára szállított árura (kivéve muníció és fegyver), azzal, hogy a szokásos harmincadot és egyéb vámokat meg kell fizetnie.

277v–278r

Bécs, 1548. október 15.

F kötelezvénye Szentgyörgyi Bazini Szófia (Zsófia, Wilhelm von Zelking neje) részére 7.000 rfl, ami az örökségből neki jár (Bazini Kristóf, ill. apja György halála után) az ibbsi vámra írja.

278r parancs a vámhivatalnak ugyanebben az ügyben.

290r–v

Bécs, 1548. október 22.

F – AAK

Wolf Edlasperg halálával a bécsi handgráf hivatalát Chrisoph Zoppl tanácsosnak adják át. Az előző handgráf „*in derselben amtschandlungen allerlai irrungen und stritighaiten zuegetragen*”.

298r- v

Pozsony, 1548. november 13.

F – AAK

Benedikt Loß szlavóniai harmincados, a pettaui tanács levelei, illetve három nedelcei polgár: Laurenz Krabat, Niklas Wamar, Diák István supplicációja tárgyában. A három kereskedő csempészárúit lefoglalták, de hivatkozva arra, hogy szegények, az árut hitelben vették, illetve a törökök most űzték el őket, kéri az áru egy részének visszaadását. Tegyenek javaslatot az ügyben.

300

Pozsony, 1548. november 19.

F – Andres Lindauer bécsi sóhivatalnok részére

A pozsonyi ferences minoriták kérésére 32 fl kiutalása a sójövdelemből.

300v–301r

Pozsony, 1548. november 21.

F – Christoph Knullenberg krainai vicedóm

Említve Gyulai Farkas, a Franz Graf zu Thurn tanácsos, kamarás, Görtz főkapitánya által adandó 12.000 fl-os kölcsönt ő viszi el az udvarba.

302v–303r

Pozsony, 1548. november 23.

F – Stájer rendek (die Verordenten)

Lucas Zackel (Székely) zu Fridaw, aki egyúttal *general obristen leutenant* ugyanott, katonai fizetése tárgyában

303r

Pozsony, 1548. november 23.

F – AAK

Lucas Zackel (Székely) 7 mázsa lőpor-igénye a szlavón végekre.

310v

Pozsony, 1548. december 4.

F – Hans Holtzer udvari fizetőmester részére

7500 fl-ot fizessen Mangus Schaitz [hadi fizetőmester] részére a magyarországi könnyű és nehézlovasokra, és a hajdúkra.

310v–311v

Pozsony, 1548. december 4.

F kötelezvénye Hans Paul és Hans Heinrich Herwart augsburgi kereskedő részére

Az ún. magyarországi adósság rendezése tárgyában F 11.000 fl-ot 10%-os kamatra a Herwartoknak a pozsonyi harmincadra, 16.000 rfl a laibachi *Aufschlag* ra ír.

311v–312r

Pozsony, 1548. december 4.

F utasítása a laibachi aufschlager és a pozsonyi harmincadosok részére
A Herwart-féle tartozás kifizetésére.

312v–313r

Pozsony, 1548. 12. július

F – Hans Holtzer udvari fizetőmester

Zrínyi Mikós horvát-szlavón bán részére a katonaság számára 12.000 magyar ft (75 krajcárral számolva) posztó kiadása.

313rv

Pozsony, 1548. december 7.

F kötelezvénye Zrínyi Miklós részére 4800 fl-ról. Utólag áthúzva, szélen bejegyzés, miszerint az adósságot Lucas Zackel (Székely) révén 1549 januárjában kifizették.

313v–314r

Pozsony, 1548. december 7.

F *Bestallung*a Zrínyi Miklós számára, mivel minden tartozást kiegyenlített feléje, illetve megegyeztek azokban, 1549 elejétől egy évre megint 250 könnyűlovast vehet fel.

315rv

Pozsony, 1548. december 8.

F – Stájer *Verordente*

Lucas Zackel szlavóniai *general obnisten leutenant* supplikációja egy *underleutenant* (aki segít a mustrában) és egy *profos* alkalmazására.

316v–317r

Pozsony, 1548. november 10.

F utasításai Karintiónak, Stájerországnak, Krajnának
Salm fizetésének tárgyában (600 fl/hó) rájuk eső része.

317r–318r

Pozsony, 1548. december 10.

Salm 32700 fl-ért megkapja a neuburgi grófságot.

318r

Pozsony, 1548. december 12.

Engedély Thurzó Bernát részére *zwen dreiling hungarischen wein* házi szükségletre történő behozatalára (mármit Magyarországról, ti. Thurzó Bernáté volt Grafenegg]

321v

Bécs, 1548. december 24.

F – AAK

Engedményezi Bethlen Ferencnek a tobli vadászházat (Gejagdhof zu Tobl).

322v–323r

1548. december 28.

F – AAK

Engedély Bethlen Ferenc részére a tobli vadászház építésére, javítására.

Gedenkbücher Österreich Band. 63. 1549. (1r–336v Regiszter: 337r–358r)

12v

Bécs, 1549. január 7.

F – *Passbriefe* Christoph Görtschacher részére

90 mut gabona szállítására Österreich unter der Ennsből a Dunán és Inrambon át Tirolba.

13v–14r

Bécs, 1549. január 8.

F *Bestallung* Erasmus Teufel részére

Kinevezi 1000 könnyűlovas kapitányának Salm parancsnoksága alá március 1-jétől.

18rv

Bécs, 1549. január 9.

F kötelezvénye kincstári adósságról.

Jacob von Stamp 6000 fl-ot adott 7%-os kamatra a hadi fizetőmesteri hivatal (Mangus Schaitz) részére. (Bejegyzés, miszerint Stamp új megállapodást kötött a tartozásról július 10-én az UK-val, ezért ezt a bejegyzést *casierozták*.)

26rv

Bécs, 1549. január 10.

F – AAK

Melchior Horberck élésmester (*Profanndtmaister*) tartozásáról.

26v–27r

Prága, 1549. január 22.

F – Mangus Scheitz (hadi fizetőmester)

F elutazása előtt rendelkezik, miszerint a nyitrai püspök [Thurzó Ferenc] által Csábrág vár megváltására felajánlott (*zu ablosung des geschloss Schabrack*) 10.100 magyar forintot, amit le is helyezett az előző udvari fizetőmesternél (Holtzer), mivel a vár megváltását Balassa Menyhért megakadályozta, ezért fizesse vissza. Fizessen 1000 fl-ot Salmnak ágyúkra Balassa Menyhért ellen.

27v

Prága, 1549. január 23.

F – Mangus Scheitz udvari fizetőmester

Fizessen Horvát Bertalan kapitánysága alatt szolgáló huszároknak fél havi zsoldot.

27v –28r

Prága, 1549. január 24.

F – Mangus Scheitz (hadi fizetőmester)

Az iderendelt, de F által visszaküldött spanyol katonaság zsoldja tárgyában

28r–29r

Prága, 1549. január 26.

F – AAK

Komárom vár építése tárgyában

Salm javaslatára Michael Schick-et, aki már korábban is Komáromban működött. *Superintendent der Gebau zu Comorn*nak nevezi ki, készítsenek utasítást a számára. Az építési munkák kiadásait és a tartozásokat (2000 fl) abból a 4000 fl-ből fizessék ki, amit Komáromra rendelt F a birodalmi segélyből. A Schick által jelzett tartozást, ha jogos, írják részére a komáromi és a győri vámra (Maut). Schick nem csinált korábbi működéséről számadást, vizsgálják meg a működését.

30r

Prága, 1549. január 30.

F – Maximilian Leisser *Zeugwart*

Lucas Zackel (Székely), Fridau ura részére, aki jelenleg három szlávón végvárat tart kézben: Szentgyörgy, Prodovitz, Kapronca (Kopreinitz) részére falkonéták küldése a grazi vagy a Sankt Veit-i *Zeughaus*ból.

30v–31r

Bécs, 1549. január 1.

F *Bestallung*a Mangus Scheitz udvari fizetőmester részére

Hans Holtzert, az eddigi udvari fizetőmestert saját kérésére, betegsége miatt menti fel, helyére Magnus Scheitz kerül, évi 1200 fl fizetéssel, ruhapénzzel, szálláspénz Bécsben.

31r–36v

Bécs, 1549. január 1.

F hivatali instrukciója Mangus Scheitz hadi fizetőmester részére

36v–39r

Bécs, 1549. január 1.

F instrukciója Joachim Wisser az udvari fizetőmesteri hivatal ellenőrének részére

(A korábbi ellenőr: Hans Widenpeundtner volt l. fol. 34v)

43r

Prága, 1549. február 3.

F – AAK

A Thurzó örökösök kérésére a Thurzó Elek-féle reverzálisokat keressék ki.

45rv

1549. február

F – Mangus Scheitz udvari fizetőmester

A Magyarországon szolgáló spanyol zsoldosok fizetése tárgyában. Fizessen ki Matthias Fuchs részére egy havi zsoldot: 8200 rfl. A spanyolok kapitányának kérése, hogy a most érkezett 200 katonának is fizessenek félhavi zsoldot, ami 1000 fl. Ezt vonja le az összegből, így fizessen 7500 fl-ot, de „*darfts du [...] khainen hungarischen, hißpanischen noch venedigischen ducaten geben*”.

51r

Prága, 1549. február 11.

F – Matthias Fuchs (hadi fizetőmester) részére

A Zrínyi Miklósnál szolgáló Hans és Sigismund Schrot testvérek számára *Leibbesoldung*kifizetése tárgyában. A legközelebbi katonai fizetés alkalmával intézkedjen.

53rv

Prága, 1549. február 13.

F – Hans Holtzer (volt udvari fizetőmester)

Abból a kétzsáknyi 352 font ámrából (*Imber*), amit a volt magyaróvári harmincadostól kapott, adjon át a bécsi új Spitalnak és a Sanct Marx bei Wien-i szegényeknek, illetve Wolf Mairhofer részére

56rv

Prága, 1549. február 13.

F – Cammer in Wien (AAK)

Georg Krabat, Mária királyné volt tanácsosa és titkára tárgyában F kérte, hogy adjanak neki állást, mint kamarai titkár, ők azonban Krabatot nem találták alkalmasnak „*seines kopffschwachait und plödigkhait halben*”. Mivel azonban időközben Püchler tanácsos elhunyt, a helye felszabadult, vegyék fel tanácsosnak Krabatot, mert szükség van tapasztalataira és ismereteire a bányavidék miatt.

66v = 53rv

68rv

Prága, 1549. március 1.

F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester

A magyarországi katonák fizetése tárgyában. Parancs megy Christoph von Konritz beszercebányai alkamárásnak (*Verwalter im Neuen Soll*) részére, hogy 3000 mfl-ot fizessen ki neki. Még szükséges 1000 dukát, ezt Mangus Scheitz udvari fizetőmester által rendeli kifizetni.

71v–72r

Prága, 1549. március 12.

F – Christoph Poldten bécsi vicedóm

A Georg von Wolfenreit bécsújhelyi kapitány által őrzött török fogoly eddigi élelmezési költségére adjon GW-nek 125 fl-ot, illetve Perényi fogvatartásának költségeire ugyanannyit.

72v

1549. március 13.

F – Niklas Graf zu Salm

F felhatalmazza Salmot, hogy tábori postát állítasson fel Mathias Taxis udvari főpostamester *Verwalter*, Martin von Paar által. A szükséges postaállomások létesítését tudassa Taxisszal, aki majd intézkedik. F szerint nem olyan veszélyes a helyzet, hogy dupla [ti. létszámú és fizetésű] postaállomásokat kelljen felállítani.

72v–74r

Prága, 1549. március 13.

F instrukciója Marx Sinckmoser részére a Kontantinápolyba szállítandó *Türkisches Geld* tárgyában

Az instrukció szerint 41340 dukátot kell magával vinnie az udvari fizetőmesterről hivatalból, előbb Komáromba, majd Budára megy, ahonnan a budai pasa segítségével megy Konstantinápolyba.

74r–76v

1549. március 15.

F – AAK

A magyarországi harmincadok tárgyában

A magyarországi harmincadok új rendelete tárgyában megfogadja az AAK tanácsait, az új harmincadosokat az első negyedév végéig nevezzék ki, és április végéig iktassák be.

A rajkai és a magyaróvári harmincados és ellenőr kinevezésének tárgyában (Nestner óvári ellenőr, Wolf Weiss rajkai harmincados). Egyetért azzal, hogy a zurndorffi (zurányi) harmincadot áttelepítsék Karburgba (Oroszvár).

A kezesség (*Bürgschaft*) tárgyában. Ha az illető harmincados régóta szolgál, felesége és gyerekei vannak, akkor csökkenthetik az összeget, ha valaki nem tud kauciót letenni, akkor keressenek a helyére valaki mást.

Martin Pessrer soproni harmincados elbocsátása tárgyában F nemrég a Presser által adott 1000 fl kölcsönt évi 50 fl kamattal együtt a soproni harmincadra írta.

A *Passbrief*ekről. A Magyarországra érvényeseket csak a Magyar Kancellária és a MK adja ki, amit Ausztriában adnak ki, pedig csak Ausztriában érvényes. Nem fogadhatnak el, csak eredeti *Passbrief*eket, másolat nem jó.

A naszádosok harmincadmentessége tárgyában. Ezt az AAK csempészet gyanúja miatt leállította, erről ő már írt a MK-nak, írjanak ők is, illetve a harmin-

cadosoknak, azzal hogy a naszádos vajda csak egy évi meghatározott összeg erejéig élhet a vámmentességgel.
A raguzai *Passbriefe*k tárgyában.

77r

Prága, 1549. március 15.

F a magyaróvári, rajkai, zurndorfi (Zurány, Zaránd), karlburgi (Oroszvár), neusideli (Nezsider) és soproni harmincadosok részére

A korábban Mária királyné által birt harmincadokat most F kapta meg, F a harmincadosokat az AAK alá rendeli, ezentúl nekik nyújtsák be a számadásait.

Ugyanez a levél megy Hans Widman pozsonyi harmincadosnak és Paul Pösl ellenőrnek valamint a stomfai és Geyr-i (Gajár?) harmincadosoknak.

79v

Prága, 1549. március 19.

F *Passbriefe* Warasin István részére *drei schiffart mit holtzwerch* szállítására Ausztriából a Dunán Budáig.

85v

1549. március 19.

F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére

A Csábrágért lefizetett 10.100 mfl visszafizetése tárgyában. Az esztergomi érsek sürgetésére haladéktalanul fizesse ki.

87v

Prága, 1549. március 27.

F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére

Niklas Graf zu Salm felvett a trencsényi vár őrzésére 24 gyalogot, ezek 1 havi zsoldja tárgyában.

88r

Prága, 1549. március 28.

F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére

F Pozsgay Zsigmond komáromi naszádos kapitányt most a szultánhoz küldte, így ő az esedékes mustrán nem tud jelen lenni, a fizetését a feleségének adja ki.

92rv

F – AAK

Prága, 1549. április 1.

Christof Zoppel bécsi handgráf utasítása tárgyában A javított példányt adják ki.

94rv

1549. április 3.

F – Sigismund Wilpacher *Proviandverwalter*nek

F kinevezte Sigismund Wilpachert a rebellek ellen küldött magyarországi hadak élésmesterévé (*Proviandverwalter*), vegyen fel az élelmezésre 2000 fl-ot az Udvari Fizetőmesteri Hivataltól. Ha gond van és nem elég a pénz, forduljon Salmhoz, akinek F is írt, hogy Báthori András huszárainak 4500 rfl-os fizetésére Pozsony megye dikáját rendelte, ami abból marad, azt kérje *Proviandra*.

97v–98r

1549. április 6.

F – AAK

Sigmund Wilpacher *Obrister Proviandverwalter in Ungarn* eddig még sem *Bestallungot*, sem utasítást (*Instruktion*) nem kapott, kezdjenek tárgyalást vele és készítsék el a két iratot.

98r

Prága, 1549. április 6.

F – AAK

Christoph Schöngrundtner, F volt testőrét nevezzék ki szentmártoni harmincadosnak, mert F-nak hűségesen szolgált és bírja a magyar nyelvet. („*furnenlich auch weil er der hungerischen sprachkundig sein sol*”).

98v

Prága, 1549. április 7.

F – AAK

F utasítja az AAK-t, hogy a handgráf (Österreich unter der Enns) által lefoglalt, Bornemissza Tamás tulajdonát képező 50 marhát adják vissza Bornemisszának.

102v

Prága, 1549. április 14.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

Ludwig Ordoñez spanyol kapitánynak, aki „*in aufbringung etlicher soldaten in welhisch Lanndt aufgewendt hat*” különös kegyből kapjon 50 koronát.

103rv

Prága, 1549. április 14.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

Maister de Campo [Aldana] *Obrister über das hißpanisch kriegsvoldkh* katonái fizetése tárgyában tárgyaljon.

103v–104v

Prága, 1549. április 14.

F – Aldana

A spanyol katonaság fizetése Ordoñez kapitány által Itáliában toborzott zászlóalj tárgyában. Ha valamelyik katona meghal, akkor a helyére felvehet új embert.

106v

1549. április 16.

F – Niklas Graf zu Salm

Az [elhalálozott] Ptulith Lukács naszádos vajda helyére Vajvoda Istvánt saját supplikációja alapján vegye fel annak fizetésével.

108rv

Prága, 1549. április 17.

F *Provisionsbriefe* Hans Görtschacher zenngi kapitány részére, mivel kiválóan és becsülettel szolgált a magyarországi és más, török elleni harcokban, évi 100 rfl-t engedélyez a laibachi *Aufschlag* bevételeiből.

108v –109r

Prága, 1549. április 18.

F – Martin von Paar örökösei részére engedményezi a linzi és erlai [Eger?] postákat.

Martin von Paar 1525 óta szolgált, majd V. Károly német-római császárnál is szolgált, különösen a schmalkaldeni háborúban tüntette ki magát, de most már öreg és beteg, így halála esetén a két postát F Martin von Paar fiának, Benediktnek, illetve ha ő is meghalna, akkor másik fiának, Christoph-nak engedményezi.

175rv

Prága, 1549. június 20.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester részére

Niklas Graf zu Sam által átküldött kimutatás szerint fizesse ki a Pethő János felé fennálló hadi tartozásokat.

175v –176r

Prága, 1549. június 20.

F – Alsó-ausztriai kormány és kamara

A burgbeli börtönben lévő Ladislaus Edlasperg vagyonának leltárba vétele, a károk megtérítése érdekében. Ladislaus Edlasperg tegyen esküt dr. Johann Baptista Pacheleb *Camerprocurator* és Sebastian Schrantz AAK tanácsos előtt.

176rv

Prága, 1549. június 20.

F – Cammer zu Wien (AAK)

Johann Baptista Pacheleb dr. camerprocurator részére annak szolgálataiért engedményezi a Jurisich-féle kőszegi birtok hasznának felét, ami maximum 2000. fl lehet, illetve ha ennél kevesebb a bevétel, akkor is csak a felét.

188r –189v

Prága, 1549. július 2.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

A magyarországi katonaság fizetése tárgyában

Nádasy és Sziget fizetése tárgyában MF javaslata alapján utasította a MK-t. A dikából fizessék Komárom és Tata őrségét és a spanyol katonaságot. Ha kevés a pénz a komáromi és tatai őrség számára, akkor a MK fog fizetni a következő dikából, illetve a harmincadokból, szükség esetén forduljon a Udvari Fizetőmesteri Hivatalhoz, amely majd intézkedik a MK felé. A spanyol katonaság fizetéséről és mustrájáról. Átküldi a MK-nak szóló két parancsát, miszerint a dikából még a spanyoloknak fizessenek egy havi zsoldot. Mustramester megy Komáromba és Tatára, ahol ő egy havi zsoldot fizessen, levonva belőle az élelmezési költségeket, amely összeget adja át Wülpacher (Wilpacher) élelmezési tisztnek.

186v–190r

1549. július 4.

F – AAK (Cammer zu Wien)

Azon összeg tárgyában, amely Bornemissza Tamás és a bécsi Michael Weiss kereskedőktől lefoglalt marhák eladásából származik, és most is letétben van. Annak ellenére, hogy marhahajtási tilalom érvényes volt, Bornemisszának mégis volt saját szabadalma (*Freiheit*) a marhák behozatalára, így a 800 marha után járó pénzt minden levonás nélkül fizessék ki neki. Ami Weisst illeti, ő mint bécsi polgár tilalom alatt volt, így jogosan foglalták le a 49 vagy 50 marháját, de mivel Bornemissza társa volt, a handgráfot megillető 1/3 rész lefizetése után a maradékról egyezzenek meg vele és fizessék ki neki.

195rv

Prága, 1549. július 11.

F – Hans Löchinger *Räidspfeningmeister* részére

A komáromi és a bécsi építkezések és a végvárok katonaságának fizetése tárgyában. Hallotta, hogy a birodalmi rendek csak az építkezésekre akarnak pénzt szavazni, a neki adott utasítás és kimutatás szerint a katonaság fizetésére is kell pénz, mert különben óriási károk keletkeznek a katonaság fizetlensége miatt, az utasításában ez világosan benne van, intézkedjen, hogy 15.000 rfl-ot szavazzanak meg erre. Dr. J. Jonas alkancellár fizetése tárgyában is ír.

196r–197r

Prága, 1549. július 11.

F – AAK

Georg Krabat von Sparendorfot Mária királyné volt tanácsosát felvette az AAK-ba Wolfgang Püchler helyére, „*in furfallenden Perkhstettischen sachen Geschäften und handlugen, an welchen unßdam wie ir zubencken habt, nicht wenig gelegen, und deren er guete und zimblische erfarenhait haben solle*”, megkapja Püchler évi 240 rfl-os fizetését.

200v–201v

Prága, 1549. július 27.

F – AAK

Christoph Praunfalckhn özvegye Barbara számára 313 fl engedélyezése a *Vordtenstain ob newmarckht in unserem fustentumb Steir*-re. (Ez nem Fraknó!)

206v

Prága, 1549. július 28.

F – Sigmund Wülpacher *obristen Profanndtverwalter* [főélelmester] részére

Christoph Konritz besztecebányai *Verwalter* jelentéséből látszik, hogy a bányavidéken óriási drágaság van és a faggyú ára nagyon felment, ezért az általa levágatott marhák után maradó faggyút adja át, ez ügyben tárgyaljon Konritzcal.

217v–218r

Prága, 1549. augusztus 18.

F – AAK

A komáromi katonaság élelmezése tárgyában

Cassian Zeller komáromi élelmezési tiszttel (*Provinzverwalter zu Comorn*) jelentése alapján, nehézségek: bort hitelbe vett eddig, most 544 rfl borvásárlásra rendelve a hadi fizetőmesterről és az udvari fizetőmestertől, intézkedjenek.

231v–232r

Prága, 1549. augusztus 26.

F – an die Verordenten unter der Enns

A magyarországi mezei és végvári katonaság részére, mivel „*ain mannhafige bezallung zuthuen*” van, ezért Österreich unter der Enns tartományból intézkedjenek hadiadó szerzéséről.

234r–235r

1549. augusztus 28.

F – Niklas Graf zu Salm

A magyarországi spanyol és magyar hadak fizetése tárgyában. A hat spanyol főtiszttel fizetése, magyar kapitányok fizetése (Moré Gáspár, Gliti István, Krussics, Charwat Tenowitsch (?) fizetése, küldi Hans von Hoyos-t mustrálni. Utólagos bejegyzés: Hoyos lebetegedett, ezért Diego de Alabát küldi Hans Rockhnerrel.

235v

1549. augusztus 28.

F – Niklas Graf zu Salm

A katonaság mustrája és fizetése tárgyában. A szigeti vár fizetése, 3000 fl-ot rendelt a 6000 fl-ból erre Matthias Fuchs részére. A magyarországi (hadi) postákat alacsony költséggel állítsa fel.

236rv

Prága, 1549. augusztus 28.

F – AAK

300 mázsa lőpor Salmnak, egy részét ellőtték, a többi Murányban van, Bebek ígért adni.

241r

1549. szeptember 4.

F – Siegmund Wilpacher *Proviandverwalter* részére

Murány várának gabonára, húsrá, zsírra, sóra van szüksége, ezért a Salm által kinevezett Feigel Péter (itt elírva: Feyel) murányi udvarbíró és élelmezési tiszt részére szállítsa le a kért élelmet. *„Petem Feigel, der durch unsern Obristen, den Grafen von Salm, wie du ungezweifelt wissen trest, zu Provisor und Profandtverwalter daselbsthin in das Schloß Muran gestelt worden.“*

256r–261v

Prága, 1549. szeptember 5.

Ferdinánd főheceg *Hofstaafja*

256v

Dóczy Gábor: *„furschneider Gabriel Dooy wan er dient allain die speis zu hof und auf drei pherdit besöldung fl 360.“*

262rv

Prága, 1549. szeptember 5.

F – AAK

A komáromi leutnant tárgyában, aki nem tud tovább szolgálni, ezért bocsásásák el hivatalából, helyére ne vegyenek fel újat, 32 fl *provisio* évente, élelmezés és lakás a bécsi Schotten apátságban.

262v–263v

Prága, 1549. szeptember 5.

F – Hans Lenkovics zenggi kapitány

A szegény nép élelmezésének javítása érdekében malom építését engedélyezi Zengg mellett. Négyhavi zsoldot kapnak a horvát végek katonái Jacob Wesenpach horvátországi hadi fizetőmestertől, ebből két hónap pénzben, és mivel már régóta nem kaptak posztót, ezért hónap *karasiában*. Hans Trautson tanácsos és udvari marsalltól értesült, hogy a zenggi kapitányságot a jelenlegi tiszte mellett (l. következő irat) is elvállalná, ezért intézkedik a kinevezéséről.

263v–264r

Prága, 1549. szeptember 5.

F – Jacob Wesenpach horvátországi hadi fizetőmester

Hans Lenkovicz (*obrsiten commissarien der arabischen, friaulischen und windischen ortflecken, hauptman zu Zengg und über ide Ulkoggen*) kérésére a horvát végek fizetése tárgyában. Nála van még: 4858 rfl fizessen két hónapot pénzben és két hónapot posztóban, előbb a készpénzből fizesse a két hónap pénzt, a másik két hónapot, ami kb. 4000 fl fizetést tesz ki, posztóban, majd Mangus Scheitz udvari fizetőmestertől kapja meg karaisában. Stájerország, Karintia és Krajna fizeti.

264rv

Prága, 1549. szeptember 5.

F – Jacob Wesenpach horvátországi hadi fizetőmester

Hans Lenkovicz biztosi és szeptember 1-jétől esedékes zenggi kapitányi fizetés tárgyában.

264v

Prága, 1549. szeptember 6.

F – Jacob Wesenpach horvátországi hadi fizetőmester

Szeptember 1-jétől számítva a következő fizetéskor fizesse ki Hans Lenkovicz zenggi kapitányi fizetését.

264v–265r

Prága, 1549. szeptember 6.

F – AAK

Mangus Scheitz mostani udvari fizetőmester részére elengedi hadi fizetőmesteri számadásai utáni 300 fl tartozását bécsi házvásárlása miatt.

273r

Prága, 1549. szeptember 18.

F – AAK

Az esztergomi érsek által kért *Passbrief* tárgyában. Két *Passbrief* 12 dreyling 657 akó (emer) bor, 36 db *karasia*, 3 db *Lindisch* vámmentes szállítására lett kiállítva. (Behozatal.)

275r

Prága, 1549. szeptember 21.

F – Matthias Scheitz

Báthori András 1000 fl-al adós Anton Fuggernek, így Fugger képviselőjének, Michael Meilénak kérésére a következő katonai fizetéséből vonja le az összeget.

282rv

Prága, 1549. szeptember 28.

F – Jacob Wesenpach (horvátországi hadi fizetőmester)

Hans Görtschacher volt zenggi kapitány fizetése tárgyában. Augusztus 31-ig ő volt a kapitány, fizesse ki őt és embereit.

289rv

Prága, 1549. október 3.

F – AAK

Bornemissza Tamás 800 lefoglalt marhája tárgyában

Megismétli a korábbi parancsot: a lefoglalt 800 marha eladásából származó pénzt Christoph Zoppel handgráf adja ki teljes egészében (ti. Bornemisszának), Michael Weiss bécsi kereskedő esetében vizsgálni kell, hogy volt-e része a Bornemissza-féle 800 marhában.

290rv

Prága, 1549. október 3.

F – AAK

A beszercebányai rézvéralat tárgyában

Christoph Konritz *verwalter* 12.000 fl-ot kér a vállalatra, 5000 rfl-ot rendel az udvari pénztárból (Matthias Mandlich faktorának említése).

291v–292r

Prága, 1549. október 6.

F – Niklas Graf zu Salm

A magyarországi könnyűlovások 3,5 havi zsoldja tárgyában. Felvehet egy tapasztalt embert a komáromi leutenant tisztére.

293rv

Prága, 1549. október 11.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester részére

A MK-tól kapott 6700 fl-ot adja át Konritz beszercebányai *Verwalternak*, illetve fizessen egy hónap zsoldot a spanyol katonaságnak. Az egri katonaság fizetése tárgyában számoljon el Dobó Istvánnal.

293v–294r

Prága, 1549. október 11.

Szentgyörgyi Bazini Ferenc lánya, Zsófia birtokügye (Ibbs).

304–305r

Prága, 1549. október 26.

F – Podmaniczky Rafael részére

Szolgálatába fogadja és szolgálata szerint fizetni fogja katonaságát.

305v

Prága, 1549. október 27.

F Passbriefje Hanns Poppel von Lobkovitz részére három kocsi bor saját szükségletre történő kivitelére.

315v

Prága, 1549. november 8.

F – Conrad Wall és Matthias Fuchs részére

Értesíti őket, hogy Antonio Castilegót felvette Martin de Peso helyére Komáromba havi 10 fl-os fizetéssel, írják be a mustrakönyvbe és fizessenek neki.

320r–321v

Prága, 1549. november 15.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

A magyarországi katonaság fizetése tárgyában

A magyarországi spanyolok, huszárok és hajdúk kéthavi fizetése 32738 fl. Decemberben lesz a katonaság mustrája és fizetése. F 18.000 fl-ot a bányavárosokba küldött a spanyolok fizetésére, 3000 fl van Salmnál, így csak kb. 12.000 fl-ról kell gondoskodni. F szerint a többi a dikából és a harmincadból a MK elő tudja teremteni minden kétséget kizárólag. Ha mégis valami gond lenne a MK fizetésével, utasította az udvari fizetőmestert. A spanyolokon kívül mindenkinnek december 4-ig fizessen.

Mellékelve a kimutatás:

a spanyol csapatok havi zsoldja: 8000 fl	Két hónapra 18.000
a könnyűlovasoké 4000 fl	Két hónapra 8764
ifj. Bebek 50 lovasára 2 hónapra	400 fl
a hajdúk fizetése: 1787 fl/hó	Két hónapra 3574 fl
a tüzérség és más személyek (<i>Artholorey</i>) 600 fl	1200 fl
tiszteknek 400 fl	Két hónapra 800 fl
Összesen	32.738 fl

324v

1549. november 21.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

Konritz beszercei *Vervalter* részére kifizetendő pénzről (összeg nincs említve).

Gedenkbücher Österreich Band 64. (1549–1551)

„*Hofkammer Registratur*” Regiszter: 1r–11v, utána eredeti folioszámozás: 1r–719v. Ebben a kötetben jórészt az UK-hoz köthető bejegyzések vannak, illetve az UK alá rendelt hivataloknak szóló iratok. (Az 1549. évi bejegyzések jórészt fedik a 63. kötetben lévő iratokat, ezekre csak utalok, regiszterét l. a GBÖ 63. kötetnél.)

10r (= GBÖ 63. 12v)

Bécs, 1549. január 7.

F – *Passbriefe* Christoph Görtschacher részére

10v–11vr (= GBÖ 63. 13v–14r)

Bécs, 1549. január 8.

F *Bestallung*a Erasmus Teuffel részére

19r–20r (= GBÖ 63. 26v–27r)

Prága, 1549. január 22.

F – Mangus Scheitz hadi fizetőmester

20rv (= GBÖ 63. 27v)

Prága, 1549. január 23.

F – Mangus Scheitz hadi fizetőmester

20v–21r (= GBÖ 63. 27v–28r)

Prága, 1549. január 24.

F – Mangus Scheitz

fol. 21rv

Prága, 1549. január 24.

F – fizetőmesteri hivatal

A visszaküldendő spanyol katonaságnak élelem *Regiment und Camer unter der Enns*ből, 1,5 havi zsold kifizetése körüli hiány, mindenesetre ne fizessen velen-
cei vagy magyar dukáttal.

21v–22r (= GBÖ 63. 30v–31r)

Bécs, 1549. január 1.

F *Bestallung*a Mangus Scheitz hadi fizetőmester részére

22v–229v (= GBÖ 63. 31r–36v)

Bécs, 1549. január 1.

F hivatali instrukciója Mangus Scheitz hadi fizetőmester részére

30r–33r (= GBÖ 63. 36v–39r)

Bécs, 1549. január 1.

F instrukciója Joachim Wisser udvari figyelőmesteri hivatali ellenőre részére

37rv (= GBÖ 63. 45rv)

1549. február

F – Mangus Scheitz udvari fizetőmester

38rv (= GBÖ 63. 51r)
Prága, 1549. február 11.
F – Matthias Fuchs részére

49rv (= GBÖ 63. 68rv)
Prága, 1549. március 1.
F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester

53rv (= GBÖ 63. 71v–72r)
Prága, 1549. március 12.
F – Christoph Poldten bécsi vicedóm

53v–54r (= GBÖ 63. 72v)
1549. március 13.
F – Niklas Graf zu Salm

54r–56r (= GBÖ 63. 72v–74r)
Prága, 1549. március 13.
F instrukciója Marx Sinckmoser részére a Konstantinápolyba szállítandó *Türkisches Geld* tárgyában

56rv (= GBÖ 63. fol. 77r)
Prága, 1549. március 15.
F a magyaróvári, rajkai, zurndorfi (Zurány), karlburgi (Oroszvár), neusideli (Nezsider) és soproni harmincadosok részére

56v–57r
Prága, 1549. március 18.
F – Marx Sinckmoser részére
Vegyen 8–10 török terítőt (*gueten und schönen Türggischen Tisch Tebichen*).

57v (= GBÖ 63. 79v)
Prága, 1549. március 19.
F *Passbriefe* Warasin István részére

60v (= GBÖ 63. 85v)
1549. március 19.
F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére

61r (= GBÖ 63. 87v)
Prága, 1549. március 27.
F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére

61v (= GBÖ 63. 88r)
Prága, 1549. március 28.
F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére

65rv (= GBÖ 63. 94rv)
1549. április 3.
F – Sigismund Wilpacher *Proviandverwalter*

67r–68r
Prága, 1549. április 11.
F – Marx Sinckmoser részére
Utasítja, hogy fizessen ki a török szultánnál lévő ágensének, Johann Maria Malvezzi részére 2000 dukátot. (Malvezzi 4000 fl-ot előlegezett, illetve vett kölcsön, el kell kísérnie a török szultánt a következő hadjáratára.)

68r (= GBÖ 63. 102v)
Prága, 1549. április 14.
F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

68v (= GBÖ 63. 103rv)
Prága, 1549. április 14.
F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

68v–69v (= GBÖ 63. 103v–104v)
Prága, 1549. április 14.
F – Aldana

70v–71r
106v
1549. április 16.
F – Salm

73rv (= GBÖ 63. 108v–109r)
Prága, 1549. április 18.
F – Martin von Paar örökösei részére engedményezi a linzi és az erlai [Eger?] postákat.

136r (= GBÖ 63. 175rv)
Prága, 1549. június 20.
F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester részére

143r–145v (= GBÖ 63. 188r–189v)
Prága, 1549. július 2.
F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

146v–147v (= GBÖ 63. 195rv)
Prága, 1549. július 11.
F – Hans Löchinger *Räichspeningmeister* részére

153rv (= GBÖ 63. 206v)

Prága, 1549. július 28.

F – Sigmund Wülpacher *obristen Profanndtverwalter* részére

180v–182r (= GBÖ 63. 234r–235r)

1549. augusztus 28.

F – Niklas Graf zu Salm

182rv (= GBÖ 63. 235v)

1549. augusztus 28.

F – Niklas Graf zu Salm

182v–183r

Prága, 1549. augusztus 28.

F – Wolf Puchheim részére

A mostani magyarországi hadjárat idejére felemelte a zsoldját (kapitányi fizetés + 1 hónap pluszpénz) és könnyűlovasokat fogadott fel alá, most, mivel a végéhez közeledik a hadjárat, a költségek csökkentése végett (*zuersparung übrigen Undkosten*) leszállítja a korábbira a fizetését, katonái kapcsán pedig számoljon el a zsolddal, a hiányt az uralkodó ki fogja fizetni.

185rv

1549. szeptember 4.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester részére

Conrad Wall von Aurach mustramester 32 fl havi fizetését, mivel szorgalmasan szolgált a [magyarországi] hadjárat során, 18 rfl-tal felemeli.

185v–186r

1549. szeptember 4.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester részére

Fuchs 40 fl havi fizetését, mivel szorgalmasan szolgált a magyarországi hadjárat során, 40 rfl-tal felemeli.

186rv (= GBÖ 63. 241r)

1549. szeptember 4.

F – Sigmund Wilpacher *Proviandtverwalter* részére

207r–214v (= GBÖ 63. 256r–261v)

Prága, 1549. szeptember 5.

Ferdinánd főherceg *Hofstaafja*

208r (= GBÖ 63. 256v)

Dóczy Gábor: „*furschneider Gabriel Doj wan er dient allain die speis zu hof und auf drei phardt besöldung fl 360.*”

214v–215v (= GBÖ 63. 262v–263v)

Prága, 1549. szeptember 5.

F – Hans Lenkovics zenggi kapitány

215v–216v (= GBÖ 63. fol. 263v–264r)

Prága, 1549. szeptember 5.

F – Jacob Wesenpach horvátországi hadi fizetőmester

216v (= GBÖ 63. 264rv)

Prága, 1549. szeptember 5.

F – Jacob Wesenpach horvátországi hadi fizetőmester

217r (= GBÖ 63. 264v)

Prága, 1549. szeptember 6.

F – Jacob Wesenpach horvátországi hadi fizetőmester

225rv (= GBÖ 63. 275r)

Prága, 1549. szeptember 21.

F – Matthias Scheitz

230v–231r (= GBÖ 63. 282rv)

Prága, 1549. szeptember 28.

F – Jacob Wesenpach

236v

Prága, 1549. október 3.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

Pozsgay Zsigmond [naszádosi vajda] Törökországban volt öt emberével, most a szeptember 1-jéig esedékes 168 fl zsoldját fizesse ki.

237r (= GBÖ 63. 291v–292r)

Prága, 1549. október 6.

F – Niklas Graf zu Salm

237v–238r

Prága, 1549. október 11.

F – Jacob Wesenpach horvátországi hadi fizetőmester

Merten (Márton) Gallen volt zenggi kapitány (*Hauptmann*) számadásai és fizetési hátraléka tárgyában

238rv (= GBÖ 63. 293rv)

Prága, 1549. október 11.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester részére

243rv (= GBÖ 63. 304–305r)

Prága, 1549. október 26.

F – Podmaniczky Rafael részére

244v (= GBÖ 63. 305v)
Prága, 1549. október 27.
F *Passbriefe* Hanns Poppel von Lobkovitz részére

249v–250r
1549. október 4.
F – *an die Raidt Rät*
Az 1542-ben az Esztergomból és Komáromból Bécsbe szállított *welische armada* tárgyában. Ekkor Holtzer nem kapott utasítást a szállítás költségeinek kifizetésére, de Edlasperg kimutatása szerint 175 rfl 4 schilling 113 pfenning volt a költség, utólag engedélyezi a kifizetést (ez az irat megvolt a GBÖ 63-ban is, 271rv).

254r–255r
1549. november 2.
F – Jacob Wesenpach (horvátországi hadi fizetőmester)
4000 rfl értékű karisia érkezik Bécsbe a végek fizetésére. Lenkovicsnak a 200 fl-os (havi?) fizetés mellé 10 lovas fizetését is engedélyezi.

256rv (= GBÖ 63. 315v)
Prága, 1549. november 8.
F – Conrad Wall és Matthias Fuchs részére

258v–260r (= GBÖ 63. 320r–321v)
Prága, 1549. november 15.
F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

261v (= GBÖ 63. 324v)
1549. november 21.
F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

281rv
Prága, 1550. január–augusztus
F *Passbriefe* Szentgyörgyi Bazini Barbara részére
Három magyar nehéz szekérszék bor vámmentes bevitele Szentgyörgyből Ausztriába, házi szükségletre.

287v
Pozsony, 1550. január 23.
F – a magyarországi musta- és hadi fizetőmester
Sanncto de Cruce felvétele Komáromba havi 8 rfl fizetéssel.

287r–288r

Pozsony, 1550. január 27.

F – Hans Lenkovics

Bernhard Isaschitsch és Caspar Khobasitz (Kovacsics) felvétele saját várukba, amelyekben most királyi őrség van: Bernhard Isaschitsch egy lóval Isaschitsch várába, Kovacsicsot egy lóval *in seinem Thum Toblitz*. Jablonitz vára Graf Niklas Therschätz öröksége, a zenggi kapitány ne háborgassa.

288v–289r

1550. január 28.

F – Jacob Wesenpach hadi fizetőmester

A zenggi katonaság részére 8 havi zsold fizetésére 6 hó pénz, 2 hó posztó, erre 4000 fl a fizetőmesteri hivataltól vegye fel a posztót.

289rv

1550. január 28.

F – Jacob Wesenpach hadi fizetőmester

Lenkovics részére *ain maler saliter* (amit Nápolyban – *in khungréich Neaplaß*) vettek, kifizetése, a salétromot a zenggi és a vikicsi várak lőporellátásának javítására küldi.

289v

1550. január 28.

F – Jacob Wesenpach hadi fizetőmester

Lenkovics részére 150 rfl boszniai két kémre, és 7 postalóra (postaállomás) 280 rfl fizetése.

290r

1550. január 28.

F – Jacob Wesenpach hadi fizetőmester

A 4000 fl értékű *karasia* a horvát–vend végekre tárgyában.

290v–292v

Pozsony, 1550. január 30.

F – Konrad Waal mustramester

Az Aldana alatt szolgáló, Itáliából hozott spanyol katonaság fizetése tárgyában.

299rv

Pozsony, 1550. február 4.

UK – Udvari fizetőmester

Magyarországi várak katonaságára 16.500 fl készpénzben, 10.300 fl posztóban, utasítás az udvari fizetőmesternek, hogy fizesse ki Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére az összegeket.

299v–300r

Pozsony, 1550. január 6.

F – S. Wülpacher *Provianterwarter* részére

A komáromi katonaság számára bor a Fuggerek pibersburgi (Vöröskő, Pozsony vármegye) uradalmából, amiért ő a Fuggerek *Pfleger* felé 1578 pfund 3 schilling értékben adós.

300rv

Pozsony, 1550. február 6.

F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére

Conrad Waal von Aurach mustramester fizetésének 60 rfl-os, és Akazius Zandevin *Musteschräber in Ungarn* 30 rfl-os fizetése melé.

300v–301r

Pozsony, 1550. január 7.

F – Maximilian Leisser *obristen Zuegmeister* részére

A zágrábi káptalan sziszeki várába 2 falkonéta és 20 duplaszakállas (*toppläggen*) küldése.

301rv

Pozsony, 1550. február 8.

F *Passbriefe* Georg Krabat tanácsos részére

250 akó bor szállítására Bécsből (!) a bányavárosi vidéken, Selmecbánya és Körmöcbánya között fekvő Teplice [Bars megye, középkori névalak: Teplice, Szklenó, Hévíz – saskői uradalom] nevű *Freihaus* és üveghuta (*Glashütten*) birtokára, vámmentesen.

301v

Pozsony, 1550. február 8.

F *Passbriefe* C. Waal részére 1000 akó Bécsben vett borának magyarországi birtokára, Ricsó [Hricsó] várára történő vámmentes szállítására.

301v–302r

Pozsony, 1550. augusztus 2.

F elismervénye Niklas Sigmar gajári (geirn) harmincados részére, hogy amennyiben a nezsideri harmincadosi állás megürül, ő fogja megkapni.

302rv

Pozsony, 1550. február 8.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester

Moré István egy zászlóalj kapitánya Szigeten, fizetése tárgyában. 1022 fl 30 krajcár kifizetése.

302v–303r

Pozsony, 1550. február 10.

F – Hans Lochinger és ellenőrének

Michael Schick-et szorgalmára és alkalmasságára való tekintettel kinevezi a Komárom vár építési superintendensének 55 rfl havi fizetéssel, ezt fizessék a birodalmi segélyből.

303rv

Pozsony, 1550. február 10.

F *Passbriefe* Christoph Görtschacher trencsényi kapitánynak, saját költségén 600 akó bor és 10 font só vitele Trencsénbe, a katonaságnak, vámmentesen.

304r

Pozsony, 1550. február 11.

F *Passbriefe* Mészáros Gergely komáromi polgár részére: 400 akó bor vétele Ausztriában és Komáromba szállítása, vám ellenében.

304r

Pozsony, 1550. február 11.

F *Passbriefe* Pozsgay Zsigmond [komáromi polgár] részére: 400 akó bor vétele Klosterneuburgban és Komáromba szállítása, vám ellenében.

304v

Pozsony, 1550. február 15.

F *Passbriefe* Szijgyártó Imre esztergomi polgárnak [*Emericon Zygarto burger zu Gran*] részére: 200 akó bor vétele Alsó-Ausztriában és a Dunán Komáromba szállítása, vám ellenében.

304v

Pozsony, 1550. február 15.

F *Passbriefe* Krusics János csábrági kapitány részére: 500 akó bor vétele Alsó-Ausztriában és a csábrági vár katonasága részére, vámmentes behozatalra.

304v

Pozsony, 1550. február 15.

F *Passbriefe* Izsák János [Isacc Janusch] részére: 500 akó bor vétele Ausztriában és a Dunán Komáromba szállítása, vám ellenében.

fol. 304v–305r

Pozsony, 1550. február 15.

F – Barthelm Talhamer AAK kancelláriai írnok *Expectantz-brief*

309v

Bécs, 1550. március 6.

F *Passbriefe* Heves (Hős?) Sebestyén [Sebastion Hewes] naszádosnak: 400 akó bor Morvországból a Csallóközbe, vám lefizetésével.

312v–313r

Bécs, 1550. március 14.

F – Hans Lenkovics

Hans Franz von Walderstein, aki a velencei háborúban is kitűnt, vegye fel testvérével együtt a horvát végekre.

318r–319r

1550. március 20.

F instrukciója Marx Sinckhmoser királyi titkár részére a török pénz Isztambulba vitele tárgyában.

Budai pasa segítségével menjen Konstantinápolyba.

Mellékletben a pénz felosztása:

Kinek	összeg dukátban
a töröknek [szultánnak]	30.000
Ruszem pasának	3000
a 4 pasának, köztük annak is, aki Konstantinápolyban marad fejenként 600 fl	2400
Janicsárbég	500
azon bégeknek, akik gyalogoskatonaságot parancsnokolnak	1000
Mohamednek (?)	200
a konstantinápolyi tolmács részére	100
a török flotta (armada) parancsnokának	200
a budai pasának	500
Titkárának	40
Malvezzi részére	2000
Házvételre	2000
Sinckmoser költségeire	1000
Összesen	12940

322rv

Bécs, 1550. március 28.

F *Passbriefe* Zrínyi Miklósnak, akinek 1549. évi fizetése terhére jár még két vég *karasia*, egy emberének, akit küld, visszafelé szóló *Passbrief* vámmentes szállításra.

331v–332r

Bécs, 1550. január

F adománya Mauritz von Paar linzi postamester részére a Bécsből Magyarországra menő posták élethosszigan birtoklására.

334v–336r

Bécs, 1550. április 10.

F instrukciója Conrad Waal von Aurach részére a komáromi katonaság és nászadosok mustrájára.

337r–338v

Bécs, 1550. április 8.

F instrukciója a [magyarországi] spanyol katonaság mustrájára.

Nincs megnevezve, kinek szól, Aldana említése.

339rv

Bécs, 1550. április 16.

F – Andreas Lindauer bécsi sóhivatalnok részére

Sigmund Wülpacher *obrist* *Proviandmeister* kérésére a [magyarországi] katonaság szükségleteire 15 font (pfund) *khüeffl* só kiutalása, 241 rfl értékben.

339v–340v

Bécs, 1550. április 16.

F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester

Ság vár katonaságára 250 fl, Mutnoky Mihálynak (az esztergomi érseki jövedelmek adminisztrátora) 212 fl, Christoph Konritz (besztercebányai *Verwalter*) kezeihez adminisztrált 2000 fl a bányavidék fizetésére számadást kér, a trencsényi vár költségeire a kapitánynak 2000 fl átadása és elszámoltatása, a dikából Rakji által a szigeti katonaság részére lefizetendő 1200 fl, 883 fl Baranya megye dikájából is erre, és Istvánffy Pál révén újabb 600 fl. A MK-tól vegye át a Seged Györgynek járó 200 fl-ot és 483 fl a 30 szigeti lovas fizetésére, az egri kapitány által előző évben beszédett hevesi dika felhasználásnak ellenőrzése.

340v–341r

Bécs, 1550. április 16.

F – Sigmund Wilpacher főélelmesternek

A hivatalában lévő vagy bejövő faggyú átadása a besztercebányai rézműnek, Konritz *Verwalter* részére.

362v–363r

1550. május 22.

F *Passbriefe* Joseph von Mailand részére, aki 200 hordó bort vehet bárhol és szállíthat a magyarországi spanyol katonaság szükségletére, vámmentesen.

368r

Bécs, 1550. május 31.

F *Passbriefe* Hans Lindner részére 200 akó bor Győrbe vitele, vám ellenében.

368r

Bécs, 1550. május 31.

F – Mangus Scheitz udvari fizetőmester részére

Bazini Kristóf gróf adóssága Erasmus Kirchmayr felé kiegyenlítése 707 fl tárgyában

371v

Bécs, 1550. június 1.

F *Passbriefe* A[nton] Sixten komáromi kapitány részére, házi szükségletre bármit vámmentesen hozhat.

372v

1550. június 3.

F *Passbriefe* W. Heilman részére: 500 akó bor vitele, amit Győrbe vagy a magyarországi spanyol katonaságnak visz, vám fizetése ellenében.

375r

Bécs, 1550. június 4.

F – Andreas Lindauer bécsi sótisztához

7500 fl lefizetése Mangus Schaitz udvari fizetőmester részére (nem magyar ügy!).

375r

Bécs, 1550. június 6.

F *Passbriefe* C. Prünhüeber bécsi polgár részére: 800 akó bor szállítása a magyarországi spanyol katonaság részére.

381r

1550. június 22.

F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester

Johann Castileso tanácsos és titkár kérésére, két unokaöccsének, Francisco és Martin de Mirandának jelenlegi fizetését egy koronával emelje fel.

381v

Bécs, 1550. június 12.

F – Niklas Graf zu Salm

Vegye fel valahová a végekre 16 rfl havi fizetéssel N. Margetitz-et.

381v–382r

Bécs, 1550. június 13.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester részére

A Magyarországon szolgáló Petter de Salosar fizetését emelje fel két koronával.

388v–389r

F – Niklas Graf zu Salm

1500 fl Teissen kapitány, Hophner Tamás és Konrad Püchstermeister kiváltására (?).

398v

Augsburg, 1550. augusztus 18.

F – Salmnak (?)

Lőcse város tanácsa részére visszafizetteti azt az 500 fl-os kölcsönt, amit ő kért tőlük, tekintettel a város leégésére és az újjáépítési költségekre.

398v–399r

Augsburg, 1550. augusztus 19.

F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére

Salm tanácsára felvesz egy profoszt Győrbe, fizetést ő intézze.

400v–401r

Augsburg, 1550. augusztus 18.

F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére

Kéthavi zsold fizetése a komáromi naszádosok részére, Nagy István vajdának 6 fl fizetésemelés.

401rv

Augsburg, 1550. augusztus 25.

F – Niklas Graf zu Salm *Generalobrist* részére

S. Wilpacher *obrist Proviantverwalter in Ungarn* alapján tudja, hogy Bartl Pagner komáromi polgár és kereskedő az élésmester tudta nélkül és F tiltása ellenére titokban a készletéből eladott 289 akó bort, ezért lecsukták, nézzen utána, hogy Pagner jogosan cselekedett-e, és ha igen, adja vissza a bort, ha viszont csempészési ügy, akkor a lefoglalt bort adja át Wilpachernek.

408rv

Augsburg, 1550. szeptember 4.

F – Jacob Wesenpach (horvátországi) hadi fizetőmester

Két hónap zsold fizetése a horvát végekre 4000 fl értékben posztóban az udvari pénztárból.

410v–412v

Augsburg, 1550. szeptember 10.

F – Matthias Fuchs hadi fizetőmester részére

Spanyol katonák fizetése, Komárom, Tata, Győr végvárak katonaságának fizetése, Zrínyi Miklós katonái fizetése részben a MK-ból. (62.000 fl!)

422v–423v

Augsburg, 1550. október 4.

F – Sigmund Wilpacher főélésmesternek

Korábbi jelentésére válasz: elrendeli, hogy a Salm parancsára a komáromi vár kapitánya, Anton Sixten részére az éjszakai őrség világítása céljára átadott fagygyúval és gyertyával számoljon el, ezentúl elég őrhelyenként egy fény (azaz fáklya), jelentsen, hogy a komáromi és tatai élésmesterek hogyan állnak az élelmezéssel.

423v

Augsburg, 1550. október 4.

F – Sigmund Wilpacher főélelmesternek

Azon spanyol katonáknak, akik most Pápáról a Csallóközbe vonultak, a kenyereket ne úgy, mint ahogy Komáromban elő van írva, négy bécsi pfenigért, hanem csak háromért adja, a veszteséget a számadásban írja jóvá.

432rv

Augsburg, 1550. október 5.

F – Sigmund Wilpacher főélelmesternek

Miután F elhatározta, hogy Szolnokot megerősíti és katonasággal látja el, ezért nevezzen ki oda élelmezési tisztet, a várat jól lássák el, az élelmet oda csak venni lehet, de az friss legyen.

443v–444r

Augsburg, 1550. november 24.

F elismervénye Hans Lenkovics *unsern Obristen Commissari der Crabatichen, Friaulischen und Windischen Ortlflecken, Hauptman zu Zeng und über die Uskoken* részére: az eddigi 200 rfl-os havi fizetését, tekintettel a zenggi kapitányságára, megemeli 100 fl-tal.

Erre nyílt parancs a mindenkori horvátországi hadi fizetőmesternek.

444rv

Augsburg, 1550. november 24.

F – Hans Lenkovics

Jelezze a katonai zsoldfizetési igényt időben a hadi fizetőmesternél.

444v–445r

Augsburg, 1550. november 24.

F – Hans Lenkovics

Lenkovics birtokügye Krajnában.

445rv

Augsburg, 1550. november 18.

F – Jakob Wesenpach (horvátországi hadi fizetőmester)

A horvát vége fizetése tárgyában

445v–446r

Augsburg, 1550. november 18.

F – Jakob Wesenpach (horvátországi hadi fizetőmester)

Lenkovics és Frangepán Miklós jelentése szerint Kovacic Gáspár két várában (*schloss*) (Derssnick Wrechowitz) csak női személyeket találtak (!) ezért engedélyezi az előbbibe négy, az utóbbiba két katona felvételét. (A várak Vikics és Otcacsák között vannak, fontos helyen).

446rv

Augsburg, 1550. november 18.

F – Jakob Wesenpach (horvátországi hadi fizetőmester)

Lenkovicsnak adjon 150 fl a boszniai kémkedésre, 280 fl 7 postaló tartására.

447v–448r

Augsburg, 1550. november 21.

F – Hans Lenkovics

A zenggi katonák kérésére a helyi puszta telkeket megművelhetik, erre Lenkovics adhat nekik néhány év mentességet, de azután évi cenzust fizessenek a krajnai vizedom hivatalába.

448rv

1550. november 22.

Peter Penndl *Zuegwart zu Zeng* által a tanácsháza melletti puszta telken épített házát neki adományozza örökjogon, de cserébe Peter Penndl köteles az ágyúk ágyazatát ingyen javítani.

448v

Augsburg, 1550. november 24.

F – Vizedom zu Krain

1000 fl Lenkovicsnak, Zengg megerősítésére egy bástya építésére.

448v–449r

Augsburg, 1550. november 24.

F – Jakob Wesenpach (horvátországi hadi fizetőmester)

50 rfl fizetésjobbítás.

450r

Augsburg, 1550. november 28.

F – Jakob Wesenpach (horvátországi hadi fizetőmester)

Sebastian de Zackhgy zenggi *Proviantverwalter*, aki már régóta végzi Zengg élelemellátását, 50 fl egyszeri fizetés kiegészítés.

460r–462r

Augsburg, 1550. december 10.

F – Sigmund Wilpacher magyarországi hadi élelmezési mester

A rossz „fekete érmék”-kel valló fizetés leállításával, ezzel fizették a komáromi várépítésen dolgozókat, de Sigmund Wilpachernél is van 1000 fl, ezt a birodalmi *Bauzahlmeister* használta.

A szolnoki élelmezési tiszt tárgyában.

A Pogner Bertalan által szállított és Sigmund Wilpacher által Komáromban lefoglaltatott, de később visszaadott bor költségei tárgyában 5 fl-ot jóváírhat számadásába.

Utasítását elkészítette az AAK, küldje meg számadásait.

Komáromi és tatai katonaság fizetésekor az élelem levonása tárgyában.

465v–467v

Augsburg, 1550. december 22.

F – Matthias Fuchs magyarországi hadi fizetőmester részére

A magyarországi hadak fizetése tárgyában. Először kérjen pénzt a MK-tól (dika, harmincadok, máramarosi jövedelmek), majd ami efelett hiányzik, kérje el az udvari fizetőmestertől.

Rövidítések és irodalomjegyzék

KNOZ

2003

KNOZ, Tomáš: Die Gedenkbücher der Kaiserlichen Hofkammer im 17. und 18. Jahrhundert. In: *Quellenkunde der Habsburgermonarchie (16–18. Jahrhundert). Eine exemplarische Handbuch*. Hrsg. PAUSER, Josef – SCHEUTZ, Martin – WINKELBAUER, Thomas. Wien–München, 2003. 153–161.

WALTER

1943

WALTER, Friedrich: Die sogenannten Gedenkbücher des Wiener Hofkammerarchivs. In: *Archivalische Zeitschrift* 42/43. (1943). 137–158.